

[Arbejdsministeren]

Ja, man kan forstå det på den måde, at det, der er tilkendegivet fra regeringens side, er, at der vil komme et forslag om en regulering på 2 pct. fra 1. oktober 1986. Andet er der ikke taget stilling til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 13:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og om ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karensdag).

Af Agerschou (SF) og Lenger (VS) m.fl.
(Fremsat 2/10 85).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 5 opførte sag, nemlig:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og om ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karensdag).

Af Svend Auken (S) m.fl.
(Fremsat 2/10 85).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Der er nu gået et år, siden vi sidst behandlede et forslag til ophævelse af karensdagen, og det var også en delvis genfremsættelse af forslag, der tidligere havde været fremsat. Disse forslag er hver gang blevet afvist.

Karensdagen blev jo i sin tid indført af besparelsesgrunde og ikke, som der bliver nævnt i SF's og VS' forslag, for at komme pjækkeri og andet unødigt fravær til livs.

De oplysninger, vi er i besiddelse af, viser da også, at det vil være forbundet med nogle store merudgifter at ophæve karensdagen.

I bemærkningerne til socialdemokratiets forslag hedder det, at man er villig til at forhandle om disse økonomiske konsekvenser, og det anføres, at »en ophævelse af karensdagsbestemmelsen isoleret set ikke vil være en uoverkommelig økonomisk opgave«.

Nu er den slags ting jo en vurderingssag, men jeg vil da godt nævne, at alene den ekstraudgift, der vil være inden for den offentlige sektor, altså den udgift, den offentlige sektor vil få som arbejdsgiver, skønnes at udgøre omkring 550 mill. kr. og altså ikke det tal, som forslagsstillerne nævner. Den ekstraudgift regner man med at kunne få dækket ind ved at lægge nogle øgede afgifter på erhvervslivet; det skal jeg vende tilbage til.

Men hvad skete der på det private arbejdsmarked, dengang man indførte karensdagen? For det første forlængede man arbejdsgiverperioden fra 5 til 13 uger for at få pengene ind fra de private arbejdsgivere, for det andet foretog man en forhøjelse af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsforsikringen. På den måde fik det offentlige pengene ind fra det private arbejdsmarked for den besparelse, man ville opnå på det private arbejdsmarked. Ja men det, socialdemokraterne foreslår i deres forslag her, er, at man pålægger erhvervslivet igen at betale løn eller dagpenge for første sygedag, men ikke samtidig foretager den forkortelse af dagpengeperioden, som måtte hænge sammen dermed, hvis der skulle være moralsk og økonomisk sammenhæng i tingene. Dels lader man disse 13 uger blive ved med at bestå, dels – for at det ikke skal være løgn – foreslår man altså derudover, at den udgift, det offentlige vil få, lægges oveni; det sker ved det forslag, man har fremsat om at forhøje arbejdsmarkedsbidragene med omkring 2,4 mia kr. i alt.

Det er jo til at forstå: hvis man ønsker flere offentlige udgifter, gør man det blot på den måde, at man lægger flere økonomiske byrder på erhvervslivet. Men med hvilken følge? Med arbejdsløshed til følge. Det er ikke regeringens politik.

[Socialministeren]

Jeg finder imidlertid for at vende tilbage til selve spørgsmålet om karensdagen, at det er vigtigt, at diskussionen om karensdagen føres på korrekte og saglige oplysninger, og derfor har jeg fundet det hensigtsmæssigt, at en instans, der ligger uden for ministeriet, foretager en nøjere undersøgelse af, hvad det koster, og hvilke konsekvenser der i øvrigt vil være, hvis man afskaffer karensdagen. Det er mit ønske, at undersøgelsen skal omfatte mindst et par hovedproblemer med udgangspunkt i netop en vurdering af, hvad det vil betyde, såfremt man afskaffer karensdagen.

Jeg har bedt amternes og kommunernes forskningsinstitut om at påtage sig denne opgave og udarbejde forslag til, hvorledes instituttet kan gennemføre en sådan undersøgelse, og man har nu meddelt mig fra AKFs side, at man er i gang med at udarbejde en plan for, hvorledes man kan gennemføre et sådant projekt inden for de afstukne tidsrammer.

Jeg synes, vi skal afvente resultatet af denne undersøgelse af karensdagens ophævelse, og på den baggrund skal jeg afvise begge forslag.

Joanna Rønn (S):

Begge lovforslag drejer sig som bekendt om ophævelse af karensdagen. Det har socialdemokratiet foreslået gentagne gange. Vi genfremsætter lovforslaget, fordi vi finder, at karensdagsloven hele tiden har været åbenbart urimelig. Den har ramt de dårligst stillede i samfundet, og derfor opgiver vi ikke kampen.

Siden folketinget sidst afviste forslaget, er der kommet yderligere dokumentation herfor. Talrige eksempler er tinget bekendt: det gælder lønmodtagere med flere ansættelsesforhold, og det gælder de offentligt ansatte, som er de grupper i samfundet, der er udsat for hårdere arbejdsmæssige belastninger end andre – med deraf øget sygdomsrisiko. De må bære de fleste byrder.

Regeringens formål var, som ministeren nævnte det, besparelser, men det har jo vist sig, at de forventede besparelser overhovedet ikke stod mål med de faktiske forhold. En ophævelse af karensdagen vil ikke være en økonomisk uoverkommelig opgave, og socialdemokratiet har jo for vane også at frem-

sætte forslag om, hvordan vi skal få udgifterne dækket. Det har vi også gjort i denne sammenhæng, og vi er naturligvis villige til at forhandle.

Det er bemærkelsesværdigt, at flere kommuner, der indgår i frikommuneforsøget, ønsker en afskaffelse af karensdagen. Dette ønske er også blevet udtrykt af utallige andre kommuner. Det må tages som et klart udtryk for, at de oplever ordningens uheldige konsekvenser. Gentagne gange har der i dagspressen været refereret enkeltmedlemmer fra regeringspartierne, der har givet udtryk for, at karensdagen er urimelig og rammer skævt. Vi forventer naturligvis, at de medlemmer støtter vores forslag.

De radikale har på deres landsmøde vedtaget at afskaffe karensdagen. Vi håber naturligvis også, at den radikale folketingsgruppe står bag vedtagelsen, men det vil debatten afsløre.

Med disse bemærkninger skal det være mit håb, at det lykkes denne gang at finde flertal for en afskaffelse af denne urimelige bestemmelse.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Ved de tidligere behandlinger af lovforslag til ophævelse af karensdagen har den konservative ordfører afvist forslagene, og jeg kunne nøjes med at henvise til disse forhandlinger i dag, når jeg i dag afviser de foreliggende lovforslag, nr. L 13 og L 23, men jeg vil desuden henvise til den undersøgelse, ministeren har sat i gang ved at lade amternes og kommunernes forskningsinstitut foretage en undersøgelse af, hvor stor den direkte udgift til en afskaffelse af karensdagen vil blive, samt et skøn over, om der bliver en ændring af sygefraværet ved at ophæve karensdagen, og hvorledes karensdagen virker i dag, om der er grupper, der rammes særlig hårdt af karensdagen, og om der er lønmodtagere, der er fritaget for karensdagen. Undersøgelsen vil give os en saglig baggrund for vurdering af karensdagens virkelige konsekvens.

Vi kan ikke tilslutte os, at forslagsstillerne trods ophævelse af karensdagen i øvrigt vil lade arbejdsgiverperioden på 13 uger forblive uændret. Derved pålægger man arbejdsgiverne igen at udbetale løn eller sygedagpenge fra første sygedag uden samtidig kompensati on for merudgifter til arbejdsgiverne samt de

[Lizzie Lichtenberg]

merudgifter, det offentlige som arbejdsgiver vil få. Jeg må derfor afvise forslagene.

Thor Pedersen (V):

Jeg skal indledningsvis slå fast, at indførelsen af karensdagsordningen ikke var udtryk for et ønske om større eller mindre sygefravær, men for regeringens ønske om at yde et reelt bidrag til sanering af samfundsøkonomien, efter at socialdemokratiet havde ført landet ud i et sandt økonomisk uføre og valgt at smide ansvaret fra sig og træde tilbage. Der var og er tale om en reel besparelse af milliardstørrelse til fordel for statskassen, idet arbejdsgiverne jo som modstykke for besparelserne vedrørende første sygedag til gengæld fik forlænget betalingsperioden ved medarbejderes sygdom fra 5 til 13 uger.

Det af SF og VS fremsatte forslag vil have en negativ effekt på beskæftigelsesudviklingen, idet det øger omkostningerne pr. arbejdsplads og dermed nedsætter konkurrenceevnen.

Socialdemokratiets forslag vil have en tilsvarende negativ virkning, selv om socialdemokratiet har den flothed at sige, at der vil være tale om en overkommelig økonomisk opgave. Ja, det er helt sikkert overkommeligt, hvis man ikke mener, at det betyder noget, om man mister ca. 10.000 arbejdspladser. Det vil nemlig være prisen for at belaste de private arbejdsgivere med yderligere udgifter på mere end 3 mia kr. Det vil være resultatet af de socialdemokratiske forslag, dels det, vi behandler her, dels det efterfølgende lovforslag, nr. L 22. Men det er jo den holdning til erhvervslivets vilkår, som vi alt for godt kender fra socialdemokratiet, den holdning, der førte landet ud i økonomisk uføre, og som gjorde ¼ million mennesker arbejdsløse.

I modsætning til socialdemokratiet ønsker venstre at få flest muligt i arbejde, og det får vi, hvis regeringens politik fortsætter, og det er jo det, socialdemokratiet er bange for. For at få en nøje vurdering af omkostningerne ved at afskaffe karensdagen har ministeren jo bedt AKF om en undersøgelse, som AKF har sagt ja til at gennemføre. Når den foreligger, kan vi tage sagen op til fornyet debat, men her og nu kan jeg kun afvise forslagene.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Nu har jeg hørt både socialministeren, fru Lizzie Lichtenberg fra de konservative og hr. Thor Pedersen fra venstre sige, at eventuelle ændringer af karensdagslovgivningen skal afvente den undersøgelse, som socialministeren tilsyneladende har iværksat. Derfor synes jeg, det er vigtigt allerede på nuværende tidspunkt at gøre opmærksom på, at socialministeren ikke har iværksat den undersøgelse på grund af god vilje, tværtimod. Ved flere lejligheder mente socialministeren ikke, det ville være hensigtsmæssigt at iværksætte en undersøgelse, men da socialministeren så kunne se, at der i givet fald ville være et flertal i folketinget for en uvildig undersøgelse, gik hun meget mod sin vilje – har jeg indtryk af – i gang med at få foretaget den pågældende undersøgelse.

En af de ting, der overraskede mig lidt, var, at fru Lizzie Lichtenberg kunne stå på talerstolen og gennemgå elementerne i undersøgelsen. Når det undrer mig, er det, fordi folketingets socialudvalg for længe siden har bedt om at få en redegørelse for, hvordan undersøgelsen skulle gennemføres. Det har socialudvalget ikke fået svar på, men det lader til, at en ordfører for et af regeringspartierne tilsyneladende er i stand til at stå på talerstolen og gennemgå indholdet af den pågældende undersøgelse.

Derfor vil jeg bede socialministeren fra talerstolen gennemgå, hvordan undersøgelsen vil blive gennemført, hvilke elementer der vil blive gennemgået, og også give en forklaring på, hvorfor folketingets socialudvalg ikke for længe siden har fået svar på det spørgsmål, vi har stillet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Med stor patos i stemmen, næsten grådkvalt, fortalte hr. Thor Pedersen fra venstre om nødvendigheden af en sanering af samfundsøkonomien og sagde, at alle måtte yde deres skærv, og jeg ved snart ikke hvad. Når det drejer sig om besparelser, som hr. Thor Pedersen var inde på, kan jeg gøre opmærksom på, at vi faktisk har fået en undersøgelse fra Kommunernes Landsforening, der klart dokumenterer, at karensdagen ikke har givet besparelser inden for dette område, idet sygeperiodens længde er blevet øget efter karensdagens indførelse. Og det er klart, for

[Elisabeth Bruun Olesen]

hvis man alt for ofte går på arbejde, mens man er syg, så bliver man virkelig syg, når man må bukke under og blive hjemme, og så tager det længere tid at blive rask.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Der foreligger tilsvarende opgørelser for statens område, der klart dokumenterer, at der vedrørende staten ikke er tale om længere sygefravær pr. sygdomsperiode, og jeg må bestride, at den undersøgelse fra Kommunernes Landsforening, der refereres til, er egentlig kvalificeret, men det vil undersøgelsen fra AKF påvise.

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Hr. Agerschou havde et direkte spørgsmål om, hvilke elementer der ville komme til at indgå i den undersøgelse. Det første element i undersøgelsen vil gå ud på at få belyst, hvor stor den direkte udgift vil være ved at afskaffe karensdagen. I den forbindelse har jeg også bedt AKF skønne over den indirekte økonomiske virkning, det vil sige, om man vil skønne, at der vil blive en ændring af sygefraværet ved at ophæve karensdagen.

Ud over denne hoveddel i undersøgelsen har jeg bedt AKF om at belyse, hvorledes karensdagen virker i dag, herunder især hvilke lønmodtagere der måtte være fritaget, om der er grupper, der berøres på en særlig måde af karensdagen. Det er det, AKF er blevet bedt om, og AKF vurderer i øjeblikket, hvilke muligheder og hvilke tidsplaner det ville være relevant at lægge til grund for en sådan undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Nu har socialministeren jo løftet sløret for, hvad det er, undersøgelsen går ud på, og så synes jeg for det første, at socialministeren skylder folketingets socialudvalg en forklaring på, hvorfor vi ikke har fået det at vide for længe siden, men det får så være.

Imidlertid falder det mig endnu nærmere at spørge, hvorfor man ikke har henvendt sig til socialforskningsinstituttet, som rent faktisk har foretaget undersøgelser af, hvilke grupper der rammes.

I øvrigt kan man undre sig over, at socialministeren beder om at få det undersøgt. Socialministeren har jo i et svar til folketingets finansudvalg den 1. oktober ganske nøje beskrevet, hvem det er. Jeg kan her citere fra spørgsmål 3 i den pågældende skrivelse, hvor man beder socialministeren om at uddybe årsagerne til en ændret sygelighed, der giver en merudgift på 133 mill. kr. Dertil svarer socialministeren, at det sker, fordi der sker ændringer i arbejdsstyrken, og siger:

»I almindelighed er sygeligheden stigende med stigende alder. Kvinder har gennemgående større fravær end mænd, og erhverv med f.eks. meget udendørs og manuelt præget arbejde giver større fravær end andre.«

Glimrende beskrivelse, fru socialminister, af hvem der rammes af karensdagen! Det er socialministeren, der selv fortæller finansudvalget, hvem der rammes af karensdagen. Socialforskningsinstituttet har i sine undersøgelser dokumenteret den utrolige sociale skævhed, der er i systemet. I øvrigt har de jo også dokumenteret, at det først og fremmest er de offentligt ansatte. At komme her og tale om 13 ugers reglen og forhøjet arbejdsbidrag er ikke rimeligt, for i det private erhvervsliv har man jo sagt: vel, det synes vi ikke er nogen god idé, men vi vil da i alt fald ikke have forpestet tilværelsen på arbejdspladserne, så den karensdag stryger vi. Men det er jo en helt anden historie. Jeg vil her bede socialministeren oplyse, hvad der er forklaringen på, at man har valgt ikke at tage det institut, som rent faktisk har beskæftiget sig med dette her, når det er opgaven.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg skal naturligvis takke for, at folketinget omsider får at vide, hvad den pågældende undersøgelse kommer til at indeholde – bedre sent end aldrig! Så går jeg samtidig ud fra, at folketingets socialudvalg får besvaret det spørgsmål, der er stillet for længst – man har åbenbart oplysningerne i socialministeriet – og jeg går faktisk ud fra, at det pågældende svar vil blive sendt over i dag. Det, der er meningen med det, er naturligvis, at vi skal have konstateret, om folketingets socialudvalg er tilfreds med den måde, undersøgelsen bliver gennemført på.

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

Da det radikale venstre i efteråret 1982 kunne stemme for indførelse af karensdagen, var der kun én betragtning, der var afgørende for os, nemlig at der skulle ske en aflastning af de offentlige udgifter. Som vi vist alle var enige om, var det en nødvendighed, hvis Danmark ikke skulle sætte den sociale velfærd helt over styr.

Det radikale venstre valgte på det tidspunkt det rigtige, nemlig at det måtte være dem, der var i arbejde, samt arbejdsgiverne, der måtte bidrage til denne besparelse gennem indførelse af karensdag, forlængelse af arbejdsgiverperioden fra 5 til 13 uger og en forhøjelse af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsforsikringen.

Det er selvfølgelig behageligst at være julemand og gå og dele ud hele tiden, hvorimod det kræver mod, overblik og perspektiv at foretage et hvilket som helst indgreb i eksisterende rettigheder. Man bliver mistænkeliggjort med hensyn til motiver, og man bliver beskyldt for manglende social retfærdighedssans. At besparelser som disse i virkeligheden er et led i den sociale genopretning, kan måske være vanskeligt at se for mange mennesker i arbejdslivet, fordi det kræver indsigt i samfundsøkonomiske sammenhænge, men jeg mener nok, at jeg tør fremsætte en forsigtig påstand om, at en hel del af kritikkerne handler imod bedre vidende.

Hvis der ikke er en samfundsøkonomisk besparelse, vil det radikale venstre naturligvis ikke opretholde loven, ligesom den naturligvis ikke skal holdes i live, når samfundsøkonomien har bedret sig.

Radikale tillidsfolk har, som det allerede er sagt, også rejst kritik af loven. Man har dels stillet spørgsmål om, hvorvidt der er en besparelse, dels har man en fornemmelse af, at loven fungerer tilfældigt og kun rammer de dårligst stillede lønmodtagere.

Derfor har det radikale venstre også taget initiativ til en undersøgelse af de samfundsmæssige konsekvenser af afskaffelse af karensdagen, og jeg kan i denne forbindelse oplyse, at ingen af de eksisterende undersøgelser har indeholdt den nødvendige dokumentation for, at disse undersøgelser er holdbare.

Når den nu iværksatte undersøgelses resultat foreligger, er det radikale venstre indstil-

let på ud fra en vurdering af fordele og ulemper at diskutere karensdagens afskaffelse og i givet fald diskutere, hvor en besparelse skal hentes, hvis det dokumenteres, at staten får et provenutab.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det er kun til forståelse af det radikale venstres stilling til karensdagen, at jeg har begæret ordet. Den radikale ordfører refererede det radikale landsmøde for at have vedtaget, at der skulle iværksættes en uvildig undersøgelse af karensdagens virkninger. Ja men det var ikke den vedtagelse, som gjorde størst indtryk på offentligheden. Det var den vedtagelse, der gik ud på, at karensdagen skulle afskaffes inden udgangen af 1986.

På den baggrund vil jeg gerne spørge partiets ordfører, om man har det synspunkt eller man ikke har det synspunkt, at karensdagen skal afskaffes med udgangen af 1986. Jeg kan godt forstå, at man vil have en uvildig undersøgelse for at finde ud af, hvor store de eventuelle omkostninger ved at gennemføre den beslutning, man har truffet, er. Men jeg vil bede den radikale ordfører over for folketinget bekræfte, at det radikale landsmøde vedtog, at karensdagen skal være væk inden udgangen af 1986, og give den radikale folketingsgruppes kommentarer til denne vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Når nu ordføreren for det radikale venstre alligevel skal herop og give os svar på dette ganske interessante spørgsmål, vil jeg bede ordføreren samtidig uddybe en anden udtalelse. Jeg vil gerne for en ordens skyld for ikke at få en tilsvarende diskussion som med hr. Kaj Poulsen sige, at jeg skrev den ned. Ordføreren sagde, at besparelsen er et led i den sociale genopretning. Jeg må sige, at dette ikke alene chokerer mig, det falder mig også i den grad for brystet.

Jeg vil gerne spørge, om det radikale venstre som sin politik har en social genopretning med forringelse af bistandsloven, forringelse på en lang række områder, hvor det er katastrofalt for den gruppe i samfundet, der er stillet allerdårligst. Det må selvfølgelig

[Erik B. Smith]

irritere det radikale venstre at se, at regeringspartierne praler med udvidelse af barselorlovsordning og sådan nogle ting, som det radikale venstre ved at det med socialdemokratiet, SF og VS tvang regeringen til at acceptere. Det kan jeg godt se må være irriterende, men hvis man oven i købet er gået så vidt, at man nu siger, der er tale om den sociale genopretning som følge af indførelse af karensdagen, vil jeg gerne have at vide, om det også omfatter forringelserne f.eks. på bistandsloven.

(Kort bemærkning).

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

I den radikale landsmødevedtagelse lå der faktisk en forudsætning, der stod nemlig, at – nu citerer jeg ikke ordret – man har en fornemmelse af, at der ikke foreligger nogen besparelse ved karensdagens indførelse, og at man derfor ønsker den afskaffet inden udgangen af 1986. Det vil sige, der er en forudsætning for det afstemningsresultat, som indgår i den samlede vurdering af karensdagen.

Til hr. Erik B. Smith vil jeg sige, at forholdet for dansk økonomi i øjeblikket desværre er sådan, at enhver begrænsning af de offentlige udgifter har betydning for den sociale genopretning.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S)

Det er bare for, at vi skal være klar over, hvad det radikale venstre egentlig mener. Går man ind for, eller går man ikke ind for at afskaffe karensdagen inden udgangen af 1986? Jeg forstod, den radikale ordfører var af den opfattelse, at det gjorde man, fordi den virkede socialt skævt, den ramte kvinderne hårdere end mændene, den ramte de offentligt ansatte hårdere end dem i den private sektor, og den ramte de lavtlønnede betydelig hårdere end de højtlønnede grupper. Men så kom der til sidst en bemærkning om, at man – hvis der var en eller anden omkostning ved at ophæve karensdagen, f.eks. 100 mill. kr., 150 mill. kr. eller 200 mill. kr. – foretrak alle disse sociale skævheder fremfor eventuelt at finde pengene et mere socialt retfærdigt sted. Mit spørgsmål forbliver derfor: ønsker det radikale venstre karensdagen

afskaffet, eller ønsker det radikale venstre karensdagen bibeholdt?

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Jeg må indrømme, at det måske er hinsides dette at få lagt en fornuftig fortolkning ind i det, som ordføreren for det radikale venstre siger heroppefra. Men med en social genopretning må man forestille sig en forbedring af niveauet for de grupper, der har brug for ydelser fra det offentlige inden for det sociale område, f.eks. at give en rimelig ydelse over bistandshjælpen, det vil sige at fjerne den såkaldte fattighjælp, som er indført af den siddende regering. Vi er i socialdemokratiet meget vel opmærksom på, at det selvfølgelig er nødvendigt for samfundet at skabe orden i landets økonomi. Det radikale venstre har oven i købet medvirket hertil, da socialdemokratiet i sin tid var i regering. Det blev på det sociale område radikalt ændret. I modsætning til den socialdemokratiske regering, der forsøgte besparelser og gennemførte besparelser, som alene ramte mellemindkomstgrupper og højere indkomstgrupper, har denne regering alene ramt deciderede lavindkomstgrupper eller grupper, der overhovedet ingen mulighed havde for at tjene penge. Det er forskellen. Samtidig har det radikale venstre måttet se denne regering f.eks. stille forslag om, at godsejere skulle slippe for at betale ejendomsskatter. Så at tale om en sammenhæng dér forekommer fuldstændig uforståeligt, og at bruge udtrykket »social genopretning« i forbindelse med bevarelse af karensdagen er det rene volapyk.

(Kort bemærkning).

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

Vedrørende karensdagens afskaffelse vil jeg tillade mig at citere mig selv. Jeg sluttede mit første indlæg med at sige: »Når den nu iværksatte undersøgelses resultat foreligger, er det radikale venstre indstillet på ud fra en vurdering af fordele og ulemper at diskutere karensdagens afskaffelse og i givet fald at diskutere, hvor en besparelse skal hentes ...«.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

[Thor Pedersen]

Jeg kan sige til hr. Erik B. Smith, at den sociale genopretning bl.a. er de 100.000 mere, der er kommet i arbejde, de et hundrede tusinde nye arbejdspladser i denne regerings tid. Det er altså folk, der er gået i bedste fald fra maksimal dagpengesats, 104.500 kr., til ca. 160.000 kr. Hvis ikke det er social genopretning, hvad er det så? Det er det modsatte, socialdemokratiet vil opnå, hvis disse forslag bliver gennemført. Man pålægger erhvervslivet en ekstra omkostningsbyrde på 3 mia kr. Det svarer til, hvad 10.000 arbejdspladser koster. Det er hele forskellen. Vi ønsker at fremme beskæftigelsen og få flere i arbejde og ikke lave et konserverende system, hvor man nedlægger private arbejdspladser og til gengæld får mange ledige.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Ordføreren for det radikale venstre sagde, at man var villig til at diskutere. Nu kan man jo diskutere mange gange, og resultatet kan blive forskelligt. Det, der blev spurgt om, var, om man var villig til at handle, dvs. fjerne karensdagen – ikke om man var villig til at diskutere den.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Jeg ved ikke, hvor alvorligt man skal tage hr. Thor Pedersens meget bastante udtalelser. Det er utroligt, så sikker hr. Thor Pedersen er på alt, og også, at han har helt præcist svar på konsekvenserne af at afskaffe karensdagen – det svar, som socialministeren nu skal bruge en masse penge på at finde ud af, men det får vi jo rig lejlighed til at finde ud af.

Når hr. Thor Pedersen siger, at dette, at 100.000 mennesker flere er kommet i arbejde, må man da kunne forstå betyder, at de får et højere niveau, er det selvfølgelig under den forudsætning, at det er 100.000, der enten får bistandshjælp eller dagpenge, der kommer i arbejde. Det skal man selvfølgelig sammenholde med, hvad arbejdsløshedstallene er i dag, og hvad de var, da denne regering trådte til. Vi kan glæde os over, at arbejdsløshedstallene i dag er faldende, men sagen er jo den, at arbejdsløsheden i dag, er lige så stor, som den var, da regeringen tråd-

te til, samtidig med at man jo kan kigge sig rundt i verden og se, hvordan det går: der er jo ikke noget at prale af. At kalde dette her social genopretning er ikke alene fup, det er direkte umoralsk.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Som hr. Erik B. Smith har jeg også meget svært ved at hitte ud af, om man skal tage hr. Thor Pedersen fra venstre alvorligt, eller om man bare skal tage hans udsagn som et underholdningselement i folketinget.

Når jeg hører hr. Thor Pedersen tale – og det gør han jo gerne og tit i forbindelse med utallige debatter herinde – så fatter jeg ikke, hvilken virkelighed hr. Thor Pedersen egentlig befinder sig i. Efter min opfattelse aner han ikke, hvad det er, der foregår blandt de grupper i befolkningen, som hans parti har været med til at forringe levevilkårene ganske alvorligt for.

Hr. Erik B. Smith var på et tidligere tidspunkt inde på indførelse af varighedsbegrænsning i bistandsloven, det, vi andre kalder fattighjælpen. Jeg kunne nævne et andet eksempel, nemlig indførelse af varighedsbegrænsning for modtagelse af sygedagpenge, som helt ensidigt ramte en gruppe alvorligt og langvarigt syge mennesker. Er det det, hr. Thor Pedersen kalder social genopretning?

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Fru Inger Marie Bruun-Vierø må undskylde, at vi fokuserede så meget på, hvad hun har sagt i debatten i dag. Det er ikke for at genere hende personligt, men de politiske forhold, uanset om man kan lide det eller ikke, er jo engang sådan, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal være karensdag eller der ikke skal være karensdag i dette land, afgøres af, om det radikale venstre har tænkt sig at leve op til sin landsmødevedtagelse eller det ikke har tænkt sig at leve op til sin landsmødevedtagelse. Jeg har opfattet den radikale ordfører på den måde, at det svar, vi har fået i dag, er den hidtil mest komplicerede måde at sige måske på.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

[Thor Pedersen]

Jeg vil indrømme, at hr. Agerschou, hr. Erik B. Smith og jeg har hver sin opfattelse af virkeligheden, og jeg vil medgive, at jeg tager virkeligheden alvorligt, og det er måske i virkeligheden dér, at forskellen ligger. For det, der er sket for mit vedkommende, er, at jeg har lært af socialdemokratiet, og det har hverken hr. Erik B. Smith eller hr. Svend Auken. Jeg har lært, at den politik, man foreslår i disse lovforslag, er den, der fra 1981 til 1982 nedbragte antallet af arbejdspladser i den private sektor med ca. 40.000, og jeg har lært, at den politik, som denne regering har ført, har bevirket, at man har haft en nettotilgang af arbejdspladser i den private sektor på 100.000, og det er dette, man ønsker at fortsætte. Den højeste grad af social genopretning er at få flest muligt i arbejde, og jeg vil gentage: de forslag, der er fremsat her, vil begrænse beskæftigelsesudviklingen.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal svare på et par direkte spørgsmål: Det ene er til fru Elisabeth Bruun Olesen, der spørger, om det radikale venstre vil handle med hensyn til karensdagen. Dertil vil jeg sige: nej, vi handler ikke, før vi kender konsekvenserne, og det vil sige, vi handler ikke, før vi har den uvildige undersøgelse. Det er sådan set også et svar til hr. Svend Auken, som jo flittigt har citeret fra vores landsmøde, hvor det bl.a. blev vedtaget, at der skulle laves en uvildig undersøgelse. Selv om hr. Svend Auken ikke har stor respekt for det radikale venstre, kan hr. Svend Auken nok forestille sig, at selv vores landsmøde faktisk mener noget med en uvildig undersøgelse, forstået på den måde, at man ikke laver en uvildig undersøgelse og så handler, før resultatet af den foreligger, og netop derfor står der også 1986.

Det, der er vedtaget, for at sige det meget præcist, er, at der kommer en uvildig undersøgelse. Den bliver fremlagt på næste landsmøde, så kender vi konsekvenserne, bl.a. om forudsætningen om besparelser holder.

Jeg kan i øvrigt sige til hr. Svend Auken, at det ikke handler om 100 eller 200 mill. kr. — bevar mig vel! Tror selv hr. Svend Auken, at vi tager en debat for 100–200 mill. kr. af det omfang, denne debat har været? Nej, det drejer sig om helt andre besparelser, og det

er derfor, vi gerne vil have dokumenteret, om det rent faktisk er de store besparelser, som vi i 1982 fik at vide der var tale om, eller om der er helt nye tal på bordet. Påstand står mod påstand i øjeblikket, derfor en uvildig undersøgelse. Denne undersøgelses resultat vil blive fremlagt på landsmødet, og så vil der blive truffet en beslutning, efter at den har været fremlagt.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det lød tilfredsstillende, at vi kan regne med, at det radikale venstre også vil se på, hvor skævt denne bestemmelse har ramt, og hvor urimelig den er, og at det ikke kun er et spørgsmål om, hvorledes talkolonnerne ser ud. Det synes jeg er tilfredsstillende.

Men når hr. Thor Pedersen taler om virkeligheden, bliver man næsten rørstrømsk begejstret over den begejstring, hr. Thor Pedersen kan lægge i sine udtalelser. Nu fik vi altså at vide, at det var præcis de forslag, vi behandler her, der havde afskaffet 40.000 arbejdspladser, dengang den forrige regering var til, og at det var dem, der havde skaffet 100.000 arbejdspladser, efter at denne regering var kommet til. Er det virkelig troværdigt, at det er karensdagen, der har skabt det internationale opsving, at det er den, der har givet de positive virkninger, som hr. Thor Pedersen nævnte her? Er det den virkelighed, hr. Thor Pedersen vil have folketinget skal tro på? Jeg tror, man skal en lille smule længere ud på landet end dér, hvor hr. Thor Pedersen normalt kommer fra, for at få den til at gå ind hos nogen.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Det er min hensigt inden udgangen af denne måned at vende tilbage til den normale talerrække. Hr. Thor Pedersen har ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Det, hr. Kaj Poulsen ikke forstår, og som jeg tror hr. Kaj Poulsen aldrig nogen sinde kommer til at forstå som socialdemokrat, for så tror jeg ikke, hr. Kaj Poulsen længere var socialdemokrat, er, at det alt andet lige koster arbejdspladser, når man øger omkostning-

[Thor Pedersen]

gerne pr. arbejdsplads, og det er det, man gør med disse forslag: man øger udgiften pr. arbejdsplads. Det vil alt andet lige mærkes på konkurrenceevnen og dermed også medføre en ringere beskæftigelse end den, man ville have uden disse ekstra omkostninger. Det er almindelig lærebog på 6. classes-niveau.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Ja, det skulle man jo tro, og jeg kan forstå, at hr. Thor Pedersen har læst 6. klasseniveauet godt og grundigt, men han er så heller ikke kommet videre. Hvis hr. Thor Pedersen så, hvad industriministeren skriver i sine kvartalsrapporter om lønomkostningsudviklingen på baggrund af karensdagslovens gennemførelse og dens følgelove, ville hr. Thor Pedersen se, at lønomkostningsudviklingen for virksomhederne har været stigende i den periode, hvor disse ting blev gennemført, og det vil altså sige, det må have kostet arbejdspladser. Jeg tror, man skal ned på 6. klasse-niveau, og hr. Thor Pedersen befinder sig åbenbart godt dér.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Det glæder mig, at hr. Kaj Poulsen nu har læst så meget i industriministerens redegørelse, at han har set, at der har været ekstra byrder også på erhvervslivet i denne regerings tid, for det er sandt, og det har også alt andet lige kostet arbejdspladser. Vi kunne have fået mere end de 100.000 nye arbejdspladser, hvis man havde lempet i stedet for at stramme; det er sandheden.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg tager det som et udtryk for, at hr. Thor Pedersen nu erkender, at den pakke af lovforslag, der blev gennemført i forbindelse med karensdagens gennemførelse, var en omkostningsforøgelse, hvilket er det modsatte af det, han har påstået tidligere.

Duetoft (CD):

Det var vist ikke, hvad hr. Thor Pedersen sagde, men det vender han nok tilbage til.

Som jeg sagde under behandlingen af beslutningsforslag nr. B 10, kan CD ikke støtte disse forslag, og jeg vil benytte lejligheden til at sige, at karensdagen for CD alene er et økonomisk spørgsmål. I den seneste tid har der været udtalelser fremme om, at man gennemførte karensdagen af politiske grunde, men sådan har det aldrig nogen sinde været for CD; vi stemte alene for indførelsen ud fra et økonomisk synspunkt, og hvis denne undersøgelse viser, at der ikke er den økonomi i forslaget, som man sagde på det tidspunkt, ønsker vi karensdagen fjernet.

Vi har ikke handlet ud fra nogen af alle de begrundelser, som forslagsstillerne forsøger at lægge os i munden; vi har ikke stemt for loven, for, som det hedder, at komme pjækkeriet til livs; vi har ikke stemt for loven, fordi vi ville ramme de offentligt ansatte, vi har ikke stemt for loven af ideologiske grunde. Vi har alene stemt for loven af økonomiske grunde, og viser det sig, at det grundlag, vi byggede på, ikke slår til, må loven ændres. Men det er noget, den undersøgelse, ministeren vil sætte i gang, vil afsløre, og så vender vi tilbage til det, når resultatet foreligger.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Karensdagen er syg, og det er en sygdom, der bør kureres hurtigst muligt. VS mener, at der bag den lå et borgerligt livssyn præget af mistænksomhed over for arbejdskraften, en mistanke om, at der nok blev pjækket for meget, og at folk nok ikke gik så meget på arbejde, som de burde gøre. Det har socialministeren sagt ikke har noget på sig, det var kun besparelser, det handlede om. Det, ministeren siger, er, at man vil have skat på sygdom. Det radikale venstre har sagt, at det var en aflastning af de offentlige udgifter. De, der var i arbejde, måtte betale. Nej, de, der var syge, måtte betale; det er det, det drejer sig om. De, der har et godt helbred og sjældent er syge, betaler jo ikke noget på denne måde; det er dem, der har et dårligt helbred og tit er syge, der betaler.

Det radikale venstre talte om mod, initiativer, overblik, mod til at gennemføre en lov, der betyder, at de, der er syge, skal betale mest. Jeg var stedfortræder i folketinget på det tidspunkt, da denne lov blev gennemført, og det var faktisk så grelt, at man i første

[Elisabeth Bruun Olésen]

udkast oven i købet havde dem med, som var ramt af en arbejdsulykke. Det blev fjernet, det er rigtigt nok, men tankegangen var så grell, at de, der blev ramt af en arbejdsulykke, måske på grund af at arbejdsgiveren ikke overholdt arbejdsmiljøforskrifterne, også skulle være med til at betale. Det kalder jeg et borgerligt livssyn, og jeg kan ikke acceptere, at man skal være med til at betale på den måde – under ingen omstændigheder.

Så er der blevet sagt meget om, at man skal have denne uvildige undersøgelse. Socialministeren kom jo allerede med en rapport til folketingets socialudvalg i januar 1984, der beviste, hvad vi alle sammen vidste i forvejen, nemlig at karenssdagen har en uhyggelig asocial slagside; det er der heller ingen fra de borgerlige partier der har forsøgt at benægte. Kort sagt, man accepterer, at de kvinder og ufaglærte mænd, der i forvejen må slås med de dårligste arbejdsforhold, det mest monotone arbejde, det mest stressende arbejde, skal rammes hårdest sammen med de offentligt ansatte af karenssdagen, og det vel at mærke de offentligt ansatte, der er placeret nederst i hierarkiet, for det er jo sådan, at folk på mere ledende poster i langt højere grad selv kan bestemme deres arbejdstid, selv kan bestemme deres arbejdsdag, f.eks. arbejde hjemme, og derfor ikke bliver ramt af karenssagen på samme måde. Så når vi snakker om aflastning af offentlige udgifter, er det altså de svageste her i samfundet, der skal aflaste. Det er dybt asocialt.

Det radikale venstre har nu besluttet på vanlig måde at udskyde hele problematikken ved at foreslå, at der skal laves en uvildig undersøgelse af karenssdagens virkninger og de eventuelle besparelser. Vi synes faktisk, at en sådan undersøgelse er fuldkommen overflødig, og at man sagtens kunne gå til biddet med det samme og få karenssdagen fjernet. Vi mener, at socialministerens egen rapport udmærket beskriver virkningerne, nemlig at den rammer de svageste hårdest, og det er der heller ingen, heller ikke det radikale venstre, der har benægtet.

Jeg vil godt høre, om det radikale venstre ikke mener, at det er kvinderne, de ufaglærte og de offentligt ansatte, der rammes hårdest, og at det er dem, der har mulighed for at kunne tage fri en dag, lave arbejdet hjemme, dem, der har mulighed for at lave deres egne ordninger, dem, der kort sagt sidder i nogle

andre positioner i samfundet, der ikke bliver ramt. Vi kan kun opfatte den uvildige undersøgelse som en forhalingsmanøvre.

Men selv om der så skulle blive sparet nogle håndører, 2, 3 eller 4 eller mange ved karenssdagen, så mener vi, den skal væk. Under alle omstændigheder er det dybt asocialt, at det er de mennesker, der er syge, der skal betale for at aflaste de offentlige budgetter.

Glønborg (KrF):

I kristeligt folkeparti anser vi principielt både lønmodtagere og arbejdsgivere for hæderlige mennesker, der ikke er ude på at udnytte hinanden, men har en fælles interesse i, at alt på deres arbejdsplads fungerer godt. Og det synspunkt gælder både private og offentlige arbejdspladser.

Sygdom kan ramme enhver helt ufor skyldt, og jeg er taknemlig over, at vi i det danske samfund i lange tider har haft det princip at hjælpe hinanden og dele byrderne ved sygdom og ulykke, men dette princip skal naturligvis ikke føre til, at byrderne vælttes helt over på en enkelt part i et samarbejde.

En medarbejders sygdom generer mange, naturligvis først og fremmest den syge selv og den syges familie og husstand, men arbejdsgiveren og de andre medarbejdere på arbejdspladsen bliver også generet, hvad enten den syge nu vælger at trodse sygdommen og gå på arbejde eller vælger at blive hjemme for at blive hurtigere rask. Så meget om helbredet og selve arbejdet.

Men hvad så med økonomien?

Det er klart, at tabet ved det ikke-udførte arbejde i en sygdomsperiode skal dækkes på en eller anden måde. Efter de nu gældende regler dækker lønmodtageren noget, arbejdsgiveren dækker noget, og det offentlige dækker noget. Den forholdsvise fordeling afhænger af sygdomsperiodens længde. Det lovforslag, vi diskuterer i dag om blot at ophæve karenssdagen, vil helt fjerne det økonomiske ansvar fra lønmodtageren.

Jeg er selv lønmodtager, og jeg synes egentlig, det er en form for nedvurdering af mig som menneske, hvis mine handlinger og vurderinger ikke skal betyde noget som helst økonomisk i denne sag. Jeg skal ikke komme ind på problemet om eventuel egen skyld for visse sygdomme, men blot slå fast, at jeg som

[Glønborg]

lønmodtager selv vurderer, om sygdommen er så slem, at jeg må blive hjemme.

Hovedprincippet i karensdagen er derfor rigtigt, og jeg synes, det er en rigtig dårlig idé blot at afskaffe den, men i mine udtalelser ligger ikke, at ideen med karensdagen ikke vil kunne udmøntes i praksis på en anden måde.

Ministeren har nu iværksat en undersøgelse af den nugældende ordnings virkninger, og det vil jeg gerne takke ministeren for. Lad os så se, hvad undersøgelsen viser. Måske vil man overveje at lade lønmodtagerens bidrag til dækning af tabet komme frem på en anden måde. I dag dækker lønmodtageren tabet 100 pct. den første dag og intet de følgende dage. Måske vil man vælge f.eks. kun at lade lønmodtageren dække 25 pct., men så til gengæld ikke bare den første dag, men flere dage. Procentdelen og antallet af dage kunne måske om nogle år overgå til aftale- og overenskomstområdet.

Jeg vil gerne slutte med at slå fast, at karensprincippet blev indført som et led i den samlede økonomiske politik, og der er ikke råd til på dette område at lave ændringer, som medfører større offentlige udgifter. Det har forslagsstillerne tilsyneladende forstået, men jeg er ikke imponeret, når man blot vælter det hele over på arbejdsgiverne. Ærlig talt er jeg lidt flov på lønmodtagernes vegne over, at mange ellers besindige lønmodtagere har hylet så højt over den ene karensdag. De hårdt ramte er faktisk de små arbejdsgivere med 1-2 ansatte, som risikerer at komme til at hænge på 13 ugers sygdom. Jeg ved godt, at man kan forsikre sig, men det er også en omkostning.

Karensprincippet er rigtigt, men måske kan det gennemføres på en mere retfærdig og hensigtsmæssig måde. Karensdagen kan nok forbedres, men den skal ikke afskaffes. Nu tager vi undersøgelsen.

Kristeligt folkeparti opfordrer klart til at forkaste de foreliggende lovforslag.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det var en helt igennem bemærkelsesværdig tale, ordføreren for kristeligt folkeparti holdt her. Jeg har sjældent hørt et så varmt forsvar for bevarelse af karensdagen, og det ligger helt lige for at spørge, om kristeligt fol-

keparti, hvis nu undersøgelsen fra AKF viser, at besparelsen er ganske beskedent og de radikale gerne vil have karensdagen afskaffet, vil stemme imod en afskaffelse. Det vil jeg meget gerne have svar på.

Det andet, som undrer mig – jeg kan forstå, at hr. Glønborg bevæger sig rundt i en atmosfære af godtgørelse eller erstatning for tab som følge af arbejde, der ikke udføres på grund af sygdom – er hr. Glønborgs opfattelse af, at første sygedag erstatter lønmodtageren 100 pct., mens han eller hun de efterfølgende dage får en 100 pct.s godtgørelse.

For det første er spørgsmålet: hvorfor ikke lægge til grund i forbindelse med vurderingen af tabet for arbejdsgiveren, om det er en meget dygtig medarbejder, der desværre er blevet syg og har påført virksomheden et meget stort økonomisk tab, fordi man netop den dag ikke kunne træffe en beslutning og det betød, at man gik glip af en overordentlig god handel? Spørgsmålet er, om ikke vi skulle overveje at indføre en yderligere kompensation, så man fik erstatning for den tabte fortjeneste som følge af den pågældendes sygdom.

En anden ting, jeg har lyst til at spørge om, er: hvis det er kristeligt folkepartis opfattelse, at man skal have 100 pct.s godtgørelse for de efterfølgende sygedage, er kristeligt folkeparti så parat til sammen med socialdemokratiet, SF og VS at sætte sygedagpengene op? Mig bekendt er der i det store og hele ingen, der får 100 pct.s godtgørelse ved sygedagpengene, men jeg vil gerne spørge kristeligt folkeparti: kan vi regne med støtte fra kristeligt folkeparti til et sådant forslag?

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

De fleste af de borgerlige ordførere har argumenteret for karensdagen med nogle økonomiske overvejelser, men nu hørte vi, for første gang tror jeg nok, et af regeringspartierne, nemlig kristeligt folkeparti, fremsætte en ideologisk begrundelse for karensdagen.

Hvis jeg hørte rigtigt, blev der sagt, at man ville fjerne det økonomiske ansvar fra lønmodtagerne, hvis man afskaffede karensdagen. Det, kristeligt folkeparti åbenbart mener, er altså, at det, at man bliver syg, handler om, hvorvidt man er økonomisk ansvarlig

[Agerschou]

eller ej. Er det virkelig kristeligt folkepartis opfattelse, som er grundlæggende liberal, at enhver er sin egen lykkes smed, og hvis man bliver syg, er det, fordi man ikke har smedet godt nok? Er det den fremherskende menne-skeopfattelse hos kristeligt folkeparti?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olsen (VS):

Der findes jo en lov om erstatningsansvar. Man skulle næsten tro, at kristeligt folkeparti mente, at den lov også kunne bruges på den måde, at syge skulle betale til deres arbejdsgivere som kompensation for, at de blev syge. Jeg synes også, talen var bemærkelsesværdig.

Jeg tror, at de fleste lønmodtagere, for ikke at sige alle, udmærket er i stand til at tage vare på sig selv, tage et ansvar, vurdere og handle, men éns handlinger og vurderinger kan være aldrig så gode, aldrig så rigtige, det betyder ikke, at man ikke bliver syg, hvis man står i et ægpakkeri, hvor der er koldt og man får underlivsbetændelse. Man fritages ikke for at få blindtarmsbetændelse, fordi man kan handle selv.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KrF):

Jeg minder om, at udgangspunktet for mine overvejelser var glæde over det udmærkede princip, vi i har i Danmark, at vi hjælper hinanden, når nød rammer én, og det vil jeg gerne have at man holder helt fast ved.

Det glæder mig, at hr. Erik B. Smith tilsyneladende var villig til at gå ind i et tænkearbejde vedrørende den rimelige fordeling af den byrde, som vi vel er enige om opstår i tilfælde af sygdom, og vi kan vel også blive enige om, at byrden, ubehaget, ikke blot rammer den syge, men også arbejdsgiveren og andre medarbejdere.

Der er ikke tid til på 2 minutter at gøre rede for den absolutte sandhed om, hvordan fordelingen bør være mellem de tre parter, som jeg i det mindste mener må være med til at bære byrden, fordi jeg betragter alle tre parter, både det offentlige, arbejdsgiveren og lønmodtageren, som folk, man kan regne med, og som man tillægger en vis værdighed.

Til hr. Agerschou vil jeg sige, at naturligvis er sygdom noget, som i masser af tilfælde

rammer uforskyldt. Det sagde jeg også. Men det, jeg talte om, var, at man selv har ansvaret for den vurdering, man foretager, og vi kan vel ikke blive uenige om, at masser af sygedage ligger på grænsen. Man kan vælge at tage af sted, og man kan vælge at blive hjemme, og den værdighed at kunne vælge og drage konsekvensen af det valg, man foretager, synes jeg mennesker skal have lov til at have.

Til fru Elisabeth Bruun Olesen vil jeg sige, at det var da en interessant tankegang vedrørende erstatningsansvar, men så firkantet synes jeg heller ikke at jeg skar sagen ud.

Med hensyn til det helt kontante spørgsmål, hvad kristeligt folkeparti vil gøre, når vi har set undersøgelsen, vil jeg sige, at også til den tid vil problemstillingen være kompleks. Vi vil ikke udelukkende tage stilling efter et undersøgelsesresultat, som viser én side af sagen. Vi vil stadig væk tillade os at tage alle forhold i betragtning, også når vi skal vurdere et eventuelt kommende lovforslag.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg fatter mindre og mindre af, hvad kristeligt folkeparti egentlig mener vedrørende sygdom. Det, jeg hørte i kristeligt folkepartis første indlæg, var, at hvis man fjernede karensgdagen, så fjernede man også det økonomiske ansvar fra lønmodtagerne. Det er så én ting.

Det, der nu bliver sagt, er, at hvis man går hen og bliver syg, så er man selv ansvarlig for vurderingen af, om man er blevet syg. Sådan hørte jeg det, og jeg synes, det lyder som det skinbarlige sludder. Nu er vi vant til meget sludder i folketinget, men dette når alligevel højder, som jeg ikke synes vi normalt er vant til.

Jeg vil gerne spørge ordføreren for kristeligt folkeparti direkte: mener kristeligt folkeparti nu, at man er økonomisk uansvarlig, hvis man går hen og bliver syg?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg vil godt spørge hr. Glønborg: hvornår er man selv skyld i sin sygdom? Og så vil jeg føje endnu et spørgsmål til: er det her kriste-

[Elisabeth Bruun Olesen]

ligt folkepartis officielle politik, eller er det hr. Glønborgs egen?

(Kort bemærkning).

Glønborg (KrF):

På det sidste kan jeg svare fru Elisabeth Bruun Olesen, at mine tanker i denne sag er tiltrådt af gruppen.

Til hr. Agerschou må jeg sige, at hvis man ikke vil forstå den, man taler med, så er al samtale jo håbløs. Jeg har forsøgt at tegne et nuanceret billede af den problematik, der er i det her. Hr. Agerschou ser så ensidigt på denne sag, at nuancer simpelt hen forsvinder, og derfor ser jeg mig ude af stand til at svare nærmere på spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Ja men når hr. Glønborg har sådan nogle uhyre interessante overvejelser om et erstatningsansvar, et ansvar, som skal fordeles mellem arbejdsgivere, arbejdstagere og samfundet osv., er det vel ikke overraskende, at vi interesserer os for at vide, hvordan det skal gøres. Når en arbejdsgiver ansætter et menneske, er det jo ikke alene lønnen, det drejer sig om. Den pågældende arbejdsgiver har ham eller hende ansat, fordi han tjener penge på det, og når de ikke er der, så taber han jo mere end lønnen, fordi arbejdet ikke udføres – eller hvordan var det?

Når jeg gik op her i sidste omgang, var det, fordi der randt mig en tanke i hovedet, da jeg hørte hr. Glønborgs sidste indlæg. Det er et udtryk, som jeg stiftede bekendtskab med i en helt anden sammenhæng, og som siger, at det dunkelt sagte er det dunkelt tænkte. Det er helt rigtigt, at det når vi nok ikke på 2 minutter at få afdækket.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Ordføreren for kristeligt folkeparti hævder, at jeg slet ikke vil forstå, hvad han siger. Det passer ikke. Det er faktisk længe siden, jeg har gjort mig så megen umage med at forstå, hvad et andet menneske siger, men jeg fatter det stadigvæk ikke, og derfor vil jeg nok en gang bede ordføreren for kristeligt folkeparti fortælle mig: er det nu kristeligt folkepartis opfattelse, at man er økonomisk

uansvarlig, fordi man bliver syg? Det var faktisk det, ordføreren sagde i sit første indlæg, og det vil jeg gerne have skåret ud i pap, også fordi det er noget nyt for mig, hvis kristeligt folkeparti virkelig nu er i besiddelse af den holdning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Så er det sidste omgang med korte bemærkninger – i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KrF):

Hr. Erik B. Smith citerede. Jeg vil gerne have lov til at citere en anden klog mand, som sagde, at sandhed og klarhed er diametrale modsætninger. Ting, der er komplekse, kan nemlig ikke gøres sådan, at de kan læses med ét øje, man må bruge dem begge. Om man er økonomisk uansvarlig, når man bliver syg? Nej, men tilsyneladende er der nogle, som vil tage ens ansvar og med andre ord vurdere én som ansvarsløs.

Pia Kjærsgaard (FP):

Karensdagen har det fortsat godt. Det være sagt for at understrege, at fremskridtspartiet fortsat er godt tilfreds med karensdagen, og genfremsættelsen af socialdemokratiets lovforslag om afskaffelse af karensdagen vil vi afvise lige så kategorisk, som socialdemokratiet genfremsætter dette forslag. Denne gang har SF og VS tilmed stået bag ryggen af de socialdemokratiske lovforslagsudformere, så man har kunnet fremsætte et lovforslag fra SFs og VS' side, der er fuldstændig identisk med socialdemokratiets, men det bliver forslaget ikke spor bedre af. Det er ikke andet end papirspild, og ikke overraskende siger vi derfor også nej til SFs og VS' forslag, der er fuldstændig overflødig.

For de radikale er karensdagen ved at gå hen at blive et problem. Folketingsmedlemmerne har jo en frisk afgørelse med sig herind fra det radikale landsmøde, der ønskede en undersøgelse af lovens virkninger. Det må være svært at være radikal! Partiets medlemmer har jo i en lang årrække været kendt for ikke at kunne tage en beslutning. Efter sidste valg blev de radikale nødt til at tage en række beslutninger, hvilket ikke har gjort det lettere at forstå de radikale. Partiets involvering i lovgivning og efterfølgende ændringer

[Pia Kjærsgaard]

og justeringer kan få mange til at drømme sig tilbage til den tid, da det 100 pct. sikkert undlod at tage en beslutning. Den radikale beslutning er ensbetydende med nye udvalg, der skal granske i problemer, som S, SF og VS ønsker der skal være, og som radikale vægelsindede medlemmer er hoppet på.

Ville det ikke være mere rimeligt, at man tog de selvstændiges karenstid op til behandling i stedet for? Her diskuterer man, om det er rimeligt, at folk selv skal betale den første sygedag, mens de selvstændige må betale for de første 3 uger. Disse ting kunne det radikale ønskeudvalg passende tage op, så man beskæftigede sig med noget mere væsentligt og fornuftigt.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende lovforslag L 13 (om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og om ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karenssdag)), hr. Agerschou, har ordet.

Agerschou (SF):

Som bekendt var indførelsen af karenssdagen et led i den konservative regerings almindelige efterårsmanøvre i 1982, som i almindelighed gik hårdt ud over grupper i vores samfund, som i forvejen var økonomisk hårdt trængt. Der har været nævnt et par eksempler her i dag, og dem vil jeg gerne gentage.

Der er f.eks. indførelsen af varighedsbegrænsning for modtagelse af sygedagpenge, som udelukkende og ensidigt ramte langvarigt og alvorligt syge. Der er varighedsbegrænsningen for modtagelse af almindelig kontanthjælp, hvor man forsøgte at skubbe en bestemt gruppe arbejdsløse endnu længere ud i mørket, end de var i forvejen.

Vi har hørt en repræsentant for partiet venstre, hr. Thor Pedersen, anføre, at det var helt nødvendigt at vælge nogle ganske bestemte grupper ud af vores samfund, som i forvejen havde det økonomisk hårdt, og sænke deres levestandard yderligere. Det var helt nødvendigt, hævder hr. Thor Pedersen i sin store, flammende talerstolsbegejstring, at gøre det på den måde for at nå frem til det, hr. Thor Pedersen med et helt misvisende udtryk kalder social genopretning.

I den almindelige bukete af angreb på det sociale system i efteråret 1982 var som sagt også karenssdagen. Den har efterhånden virket i godt 2 år, og skævhederne og de urimelige virkninger af den bliver stadig tydeligere dokumenteret. Det har været nævnt flere gange i løbet af debatten i dag, men lad mig prøve på at gentage nogle af de helt urimelige virkninger, som karenssdagen har.

For det første: ligegyldig hvordan man vender og drejer det, så er der tale om en slags skat på sygdom, selv om jeg indrømmer, at ordføreren for kristeligt folkeparti overraskede mig ved at indføre nogle helt mærkværdige begrundelser, filosofiske begrundelser, for, at man skulle have en karenssdag, at man skulle fordele udgifterne. Det, jeg fik ud af det, var, at det handlede om økonomisk ansvarlighed.

For det andet ved vi, at karenssdagen i stigende grad har udviklet sig til en slags særlovgivning for offentligt ansatte. Stadig større dele af det private erhvervsliv bruger ikke karenssdagen over for de ansatte, mens den modsat som bekendt gælder for alle offentligt ansatte. Adskillige kommuner har ud fra de samme betragtninger som det private erhvervsliv ønsket at slippe for karenssdagen, men den er ikke gået, som vi alle sammen ved.

I forsommeren offentliggjorde Kommunernes Landsforening en undersøgelse, som viste, at der efter karenssdagens indførelse havde været et stigende sygefravær. Socialministeren foretog en dommedagsnedgøring af undersøgelsen og var i øvrigt ganske uvillig til selv at tage initiativ til en uvildig undersøgelse, for at man kunne få konstateret konsekvenserne af karenssdagen. Men da det viste sig, at de radikale på deres landsmøde havde en lidt tvivlende holdning til karenssdagen og i den forbindelse fik blandt undersøgelsen ind i landsmødets debat, blev socialministeren tvunget til at finde ud af, hvordan karenssdagen egentlig har virket. Vi har tidligere nævnt i dag, at folketingets socialudvalg endnu ikke har fået at vide, hvordan den undersøgelse vil blive gennemført, men jeg opfatter socialministerens tavshed i relation til et af de spørgsmål, jeg stillede, som et vidnesbyrd om, at svaret på det spørgsmål, folketingets socialudvalg for lang tid siden har stillet, øjeblikkelig ville blive sendt over til socialudvalget, så vi kan tage stilling til, om vi nu også

[Agerschou]

mener, at den måde, socialministeren har forestillet sig at gennemføre undersøgelsen på, nu også er den rigtige.

Vi kan endvidere konstatere, at karensdagen har medført en ret omfattende meradministration. Det gælder f.eks. vurderingen af, hvad der er arbejdsskader; de er som bekendt ikke omfattet af karensdagen. Det gælder § 12-aftalerne osv.

Vi kan også konstatere, at der sker en forskelsbehandling med hensyn til de enkelte lønarbejders mulighed for at afvikle karensdagen. Typisk er det sådan, at de højere lønede har mulighed for at afvikle karensdagen i form af afspadsering og i form af forbrug af feriedage, mens det er de lavere lønede, der kommer til at lide et direkte løntab.

Jeg har nævnt en række eksempler på, hvorfor vi mener, karensdagen bør afskaffes jo før jo bedre, men som så meget andet her i folketinget afhænger en eventuel afskaffelse af de radikale stemmer, og det er nu lykkedes den radikale folketingsgruppe at manøvrere på en sådan måde, at vi faktisk ikke rigtig ved, om de radikale går ind for karensdagen eller ikke går ind for karensdagen. Vi kan så håbe på, at den radikale folketingsgruppe vil få problemer med det bagland, den trods alt stadig væk har, og at den vil blive kaldt til orden, så vi i løbet af forholdsvis kort tid kan få afskaffet den karensdag.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Agerschou gentager påstanden om, at det var regeringens ønske, at det var de svage grupper, der skulle betale for den påståede sociale genopretning. Det er netop det, der ikke er sigtet. Det er dem, der er beskæftiget, der skal give en håndsrækning til dem, der ikke er beskæftiget, for det er alene de beskæftigede, der er omfattet af karensdagsordningen, og hver eneste krone i besparelse på karensdagsordningen er gået direkte i statskassen. Det er ikke arbejdsgiverne, der har fået den, det er ikke amterne, og det er heller ikke kommunerne. De har fået en tilsvarende reduktion i deres bloktilskud som den forventede besparelse ved, at de ikke skulle betale første sygedag.

Det er altså et led i regeringens sanering af statens økonomi, og den har været en klar forudsætning for, at der er kommet 100.000

mere i arbejde. Det er sandheden, at de beskæftigede har givet en håndsrækning til de arbejdsløse, og effekten har vist sig. Det kan ikke nogen undersøgelse modbevise.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

For nogen tid siden påstod hr. Thor Pedersen, at han engang havde læst en bog. Det tror jeg ikke. Jeg kan fortælle hr. Thor Pedersen, at folketingets opgave er at vedtage lovgivning. I efteråret 1982 vedtog de borgerlige partier i folketinget en række love på det sociale område, og disse love gik udelukkende ud på at forringe levevilkårene for grupper i vores samfund, der i forvejen var hårdt ramt økonomisk. Jeg har nævnt et par eksempler. Jeg vil gerne gentage dem for hr. Thor Pedersen.

Et eksempel er indførelsen af varighedsbegrænsningen for modtagelse af sygedagpenge, som udelukkende – udelukkende – ramte langvarigt og alvorligt syge. Hvilken social genopretning er der i det for de pågældende? Vi har nævnt indførelsen af varighedsbegrænsningen for kontanthjælp, som forringede en i forvejen hårdt ramt gruppes økonomi. Hvilken social genopretning er der i det? Vi har konstateret, at karensdagen har udviklet sig til en særlovgivning for offentligt ansatte, og at den har udviklet sig skævt med hensyn til, hvilke grupper den rammer. Hvilken social genopretning er der i det? Hvad er det for en lærebog for 6. klasse, som hr. Thor Pedersen påstår han har læst?

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Det første, jeg vil sige, er, at jeg mente, det var karensdagen, vi havde til debat, og ikke den samlede lovpakke tilbage fra efteråret 1982. Men det, hr. Agerschou ikke har forstået, er, at forudsætningen for, at man overhovedet kan have sociale goder i dette land, er, at den offentlige sektor er i stand til at finansiere dem, og det var problemstillingen den 11. september 1982, da den nuværende regering trådte til. Hvis kursen var fortsat, som den var lagt af den forrige regering, havde man ikke været i stand til at indfri alle de sociale løfter, man havde givet også i denne sal i forbindelse med den sociale lovgivning.

[Thor Pedersen]

Og det vil være klart for enhver, at hvis man skal reducere statens udgifter, må man ud og se, hvor staten har udgifterne, og så reducere dem. Ellers skulle man øge indtægterne. Der er ikke noget mærkeligt i, at hvis man vil spare, er det udgifterne, man sparer på; man kan ikke spare på meget andet, og derfor er det klart, at det er på statsbudgettets udgiftside, man sparer.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det er lidt anstrengende at skulle høre på hr. Thor Pedersens forelæsninger i temmelig infantil nationaløkonomi, helt, helt uafhængigt af hvad der foregik i folketinget f.eks. i 1979, da den daværende socialdemokratiske regering fremlagde en række sociale besparelsesforslag, støttet af det radikale venstre, støttet af CD, støttet af kristeligt folkeparti. Venstre stemte imod dem alle. Venstre stillede en række ændringsforslag, som var utrolig omkostningskrævende. På et tidspunkt under Anker Jørgensen-regeringen lykkedes det venstre at få overbevist kristeligt folkeparti, så der ikke blev flertal i folketinget for disse sociale besparelser, der alle havde det sigte at ramme mellemindkomster og højere indkomster. Hvad har vi så fået i stedet for? Nedsikring på nedskæring på nedskæring for de allermest udsatte grupper i vores samfund. Så spar os dog for al den moraliseren om arbejdspladser og nationaløkonomi! Det hører ingen steder hjemme!

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Der er intet nyt for mig i den argumentation, hr. Erik B. Smith her fremfører. Det er jo den socialdemokratiske holdning, at al den snak om økonomi og nationaløkonomi ingen steder hører hjemme. Lad os da leve med en ¼ million arbejdsløse og til gengæld sikre, at efterhånden som der bliver flere og flere arbejdsløse, skal de have det bedre og bedre. Altså et lykkeland, hvor alle enten er offentligt ansatte eller ledige.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Jeg indrømmer, at man vist skal udtrykke sig både meget kort og meget enkelt. Kunne

vi ikke bare tage et enkelt eksempel, for jeg forstår simpelt hen ikke hr. Thor Pedersens besynderlige moraliseren.

Venstre tvang sammen med den daværende borgerlige opposition den daværende socialdemokratiske regering til at acceptere, at man afskaffede laveste invalidepension og erstattede den med mellemste invalidepension. Efter hr. Thor Pedersens opfattelse må det jo have kostet i hundredtusindvis af arbejdspladser, i hundredtusindvis af arbejdspladser. Hvad var forklaringen på, at venstre dengang var så utrolig meget dummere, end de er i dag? Eller hvad?

Første næstformand (Knud Østergaard):

Ordføreren for forslagsstillerne vedrørende lovforslag nr. L 23 (om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og om ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karenssdag)), hr. Erik B. Smith, har ordet.

Erik B. Smith (S):

Jeg er jo i den situation, at jeg – ikke overraskende – kan takke både VS, SF og socialdemokratiet. Jeg er også – heller ikke overraskende – glad for at have konstateret ved førstebehandlingen af dette forslag, at al den megen snak i dagspressen fra fremtrædende medlemmer af de forskellige folkepartisgrupper med tilknytning til regeringspartierne om, at denne karenssdag vist ikke er særlig god, og at vi vist bør afskaffe den osv., intet har på sig. Den er formentlig fremkommet under indtryk af stærk utilfredshed blandt lønmodtagere og måske lidt nervøsitet i forbindelse med det kommende kommunevalg. Lad os kaste lidt slør over, hvad det egentlig er, vi mener, har man nok tænkt.

Jeg synes, kristeligt folkeparti kom med den mest bemærkelsesværdige begrundelse for, ja, nærmest en utvetydig kærlighedserklæring til, karenssdagen, og det må vi da tage til efterretning og selvfølgelig også meddele ude omkring i samfundet, hvor debatten foregår. Nu er det vel ikke alle steder, for at sige det pænt, kristeligt folkeparti stiller op til kommunevalget, men det er da i alt fald vigtigt, at vi nu ved, at kristeligt folkepartis folketingsgruppe har givet tilslutning til, at erstatningen for det tab, arbejdsgiveren lider

[Erik B. Smith]

ved sygdom hos en lønmodtager, skal lønmodtageren betale helt eller delvis – så har jeg da vist refereret det meget loyalt.

Venstres afvisning af forslaget, som efter hr. Thor Pedersens opfattelse var en meromkostning for erhvervslivet på adskillige milliarder kroner og mange, mange tusinde arbejdspladser, rimer ikke helt med, hvad socialministeren sagde om forslaget, men nu er socialministeren jo også nødt til at gøre sig overvejelser over, hvordan det er med det radikale venstre, og det har vel i øvrigt nok også været socialministerens baggrund for at lave denne 180 graders svingtur med hensyn til at få undersøgt konsekvenserne.

Når man nu hører det kommissorium, som udvalget, der skal undersøge karensdagens virkninger, har fået, må man undre sig, fordi denne undersøgelse jo i det store og hele er lavet. Socialforskningsinstituttet har jo lavet den. Vi ved godt, hvem det er, der rammes, og hvordan de rammes. Vi har været oppe at skændes om beløbenes størrelse, og jeg synes da, det er rart nok, at vi kan få et uvildigt videnskabeligt institut til også at give et bud på det. Så kan vi jo skændes videre til den tid. Men at undersøge, hvem der bliver ramt, er der absolut ingen grund til, allerede fordi socialministeren selv kan fortælle finansudvalget, at det er folk sådan lidt oppe i alderen, det er kvinderne – de har gennemgående større fravær end mændene – og det er dem med udendørs eller manuelt arbejde, som også har et større fravær. Det er nogle af dem. Så er der de offentligt ansatte, og hvad vi ellers ved socialforskningsinstituttet har fundet ud af.

Det er spild af penge at bede et andet forskningsinstitut om at undersøge den del af karensdagsvirkningerne. Det minder lidt om det, Storm P. sagde om akademikere, at det er personer, der undersøger, hvad vi andre ved i forvejen. Til gengæld får de fortalt det på en måde, så vi har svært ved at forstå det. Lad os håbe, at det sidste i alt fald ikke bliver tilfældet.

Det har været en nyttig debat. Vi har fået trukket linjerne op her i folketinget. Vi ved, hvor man står. Jeg synes også, det var en rent ud sagt forbløffende oplysning fra det radikale venstres ordfører, at karensdagen er et led i den sociale genopretning. Man må vel deraf udlede, selv om der var mange forskellige bemærkninger til det radikale ven-

stres landsmøde, at det radikale venstre ikke vil være med til noget, som ikke er et led i den sociale genopretning, og deraf følger vel sådan relativt logisk, at man heller ikke vil være med til at afskaffe det, som er en del af den sociale genopretning, nemlig karensdagen. Men den logik er måske ikke for det radikale venstre. Det hænger måske sammen med, at der nok heller ikke er meget social genopretning i karensdagen.

Vi er klar over, hvad udvalgsarbejdet fører med sig, men vi må bedrøve den del af folketinget, som er modstandere af dette lovforslag, med, at det kommer igen og igen, indtil vi er tilstrækkelig mange i denne folketingsal til at få gennemført en afskaffelse af karensdagen, og næste fase bliver vel, at de, der udtaler sig offentligt til pressen fra regeringspartierne om, at de er imod karensdagen, får lov til også at stemme efter deres overbevisning. Så skulle den jo falde, hvis det ellers stod til troende.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KrF):

Hr. Erik B. Smith forstår tilsyneladende ikke, at der fra et partis politikere kan fremkomme nuancerede udtalelser om en kompliceret sag. Men det kan der.

Referatet af mine tanker var ikke helt korrekt. Jeg udtrykte kærlighed til princippet med en form for karens, men jeg har absolut ikke udtrykt nogen næsegrus beundring for selve karensdagen i dens nuværende udformning. Jeg har lagt nogle tanker frem til overvejelse til brug efter undersøgelsen, til et forsøg på at få lavet en bedre udgave af et rigtigt princip, og det vil da kun glæde mig, hvis socialdemokratiet og de øvrige venstre-fløjspartier vil forlade det hidtil meget enøjede synspunkt, at nu skal denne karensdag afskaffes, til fordel for en nuanceret samtale om, hvordan vi bedst gennemfører dette menneskeværdige, rigtige princip.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg vil godt sige hr. Erik B. Smith hjertelig tak. Under behandlingen af et beslutningsforslag tidligere i dag antydede jeg, at disse flagskibe fra socialdemokratiets side nok var sat i søen som et taktisk fif i kommunalvalg-

[Duetoft]

kampen. På det tidspunkt var det kun en gisning. Jeg mente at have belæg for det, men det var kun en gisning. Jeg er meget glad for, at hr. Erik B. Smith har sagt med så klare ord, at dette alene er noget, der skal bruges i den kommunale valgkamp. Tak for det!

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Erik B. Smith kunne ikke forstå, hvor de mange hundrede millioner eller flere milliarder kroner egentlig kom fra, som det ville koste at gennemføre lovforslagene. Jeg henviste før til, at den samlede udgift var 3 mia kr. De 2,4 mia kr. kommer fra fremsættelses-talen vedrørende L 23, lovforslaget fremsat af socialdemokratiet, som udgiften til det samlede private erhvervsliv. Og så sagde jeg, at hvis man brugte Dansk Arbejdsgiverforenings kvartalsstatistik om sygefravær, ville man se, at hvis man indregner første dags fravær, ville det koste godt ½ mia kr. Så tillader jeg mig at sige: godt ½ mia kr. plus 2,4 mia kr., det er ca. 3 mia kr. plus/minus. Så store er tallene, men jeg forstår egentlig godt, at man som socialdemokrat ikke bryder sig om at lægge tallene for, hvad de forskellige forslag, man fremsætter, egentlig koster, sammen, for det er et uhyggelig stort tal.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Til hr. Duetoft: i sidste samling fremsatte socialdemokratiet forslag om ophævelse af karensdagen. Vores overraskelse var derfor ganske stor, da vi i dagspressen så forskellige fremtrædende medlemmer af de respektive folketingsgrupper tilknyttet regeringen udtale deres utvetydige støtte til, at karensdagen skulle fjernes. Vi glædede os selvfølgelig over, at man i givet fald ville støtte vores forslag, men det vil man ikke. Nu vel, så må vi drage den lære af det, at det alene er fif til brug i den kommunale valgkamp. Hvorfor skulle vi så ikke fortælle de socialdemokratiske kandidater, hvilken holdning regeringspartierne har til afskaffelse af karensdagen? Selvfølgelig vil vi det. Jeg kan da godt forstå, at hr. Duetoft er lidt ked af det, men sådan er spillet, specielt hvis man selv spiller ud, som de pågældende jo rent faktisk har gjort.

Med hensyn til hr. Thor Pedersens milliardeberegninger ved vi jo, at det er 6. klasse-trin, vi befinder os på, så lad det være, men én ting, som i al fald er sikkert – formentlig er sikkert, lad mig sige det sådan, for ingenting i denne diskussion kan anses for helt sikkert, når det drejer sig om hr. Thor Pedersen – er, at i forbindelse med de omkostninger, hr. Thor Pedersen regner med – og tallet er efter min opfattelse helt hen i vejret, men lad også det ligge – står også en udvidelse af arbejdsgiverperioden fra 5 til 13 uger eller en forhøjelse af arbejdsgiverbidraget.

Hr. Thor Pedersen ved jo godt, at i erhvervslivet har man nogle nøgterne overvejelser over, hvad der kan betale sig, og hvad der ikke kan betale sig. En meget stor gruppe i erhvervslivet har ganske enkelt besluttet sig til, uagtet 13 ugers perioden, ikke at pålægge deres medarbejdere karensdag. Hvorfor? Fordi det ikke kan betale sig. Kunne det have betalt sig, havde de selvfølgelig gjort det, det er da klart. Hvorfor kan det ikke betale sig? Fordi de har konstateret, ligesom man har ved talrige andre undersøgelser, at folk bliver længere tid væk, bliver længere tid syge, arbejdsklimaet ødelægges, og produktionen sættes ned. Så alt det sludder med 3 mia kr. er regning på 6. klassetrin.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Efter forretningsordenen kan formanden tildele medlemmerne korte bemærkninger, når han skønner, det er rimeligt. Ordet »rimelig« er i øjeblikket til overvejelse.

Duetoft (CD):

Så er det spændende, om jeg skubber formandens afgørelse det ene eller det andet sted hen.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Man diskuterer ikke med formanden.

Duetoft (CD):

Nej, undskyld, hr. formand! Jeg vil godt sige til hr. Erik B. Smith, at jeg kan naturligvis ikke se samtlige landets aviser, men jeg erindrer kun en enkelt udtalelse i sommerens løb fra CD om karensdagen – og det var en udtalelse, der lå tidligere end det radikale landsmøde – en udtalelse om, at vi ønskede en undersøgelse af problemet. Men ellers vil

[Duetoft]

jeg da gerne have at vide, hvor ledende, fremtrædende CDere har udtalt sig om karensgdagen i sommerens løb. Jeg erindrer det ikke.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KrF):

Jeg håber, at længden af de korte bemærkninger også bliver godskrevet os.

Det glæder mig da, at hr. Erik B. Smith vil fortælle ude omkring i landet, hvad kristeligt folkeparti mener. Vi har ikke så mange penge til at føre vores synspunkter frem, men jeg vil sige meget enkelt, at i Nordjyllands amt er det unødvendigt. Jeg har som medlem af Nordjyllands amtsråd dér fremført nøjagtig de samme synspunkter, som jeg har fremført her.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Hr. Duetoft vil gerne have at vide, hvem fra CD der har udtalt sig. Det er en dårlig idé at stå heroppe og nævne navne, medmindre man kan sige »den pågældende i den og den avis osv.«, men jeg vil da meget gerne efterfølgende fortælle hr. Duetoft, hvem jeg tænkte på.

Op så må jeg nok sige til ordføreren for kristeligt folkeparti, at jeg tror, jeg vil blive en meget dårlig forklarer af dette utrolig dunkelt meddelte fra talerstolen om disse erstatningsovervejelser for lønmodtagere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) *Første behandling af lovforslag nr. L 22:*

Forslag til lov om ophævelse af lov om tilskud til arbejdsgivernes betaling af arbejdsmarkedsbidrag.

Af Svend Auken (S) m.fl.
(Fremsat 2/10 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Efter det foreliggende forslag skal merudgifterne ved ophævelsen af karensgdagen og regulering af efterløns- og dagpengesatserne med 5 pct. nu og 5 pct. til oktober næste år og derefter i takt med årslønudviklingen for de beskæftigede dækkes ved, at arbejdsgiverne fratages hele tilskuddet til betaling af arbejdsmarkedsbidrag. Tilskuddet foreslås således helt ophævet, selv om en nedsættelse af bidraget kunne dække de merudgifter på godt 1 mia kr., som de socialdemokratiske forslagsstillere har skønnet at en ophævelse af karensgdagen og regulering af dagpenge- og efterlønsatserne vil koste.

Der tilsigtes altså en yderligere forbedring af statsfinanserne på mellem 1 og 1½ mia kr., som arbejdsgiverne skal betale.

Tilskudsloven blev vedtaget som en del af helhedsløsningen i foråret for at understøtte den stramme indkomstpølitik gennem en letelse af virksomhedernes omkostningsniveau. Ved denne reduktion af virksomhedernes omkostninger opnås efter regeringens opfattelse en fortsat forbedring af konkurrenceevnen, der vil være medvirkende til at sikre en videreførelse af fremgangen i produktion og beskæftigelse og dermed et fortsat fald i arbejdsløsheden i de kommende år.

Foruden denne positive virkning for konkurrenceevnen og beskæftigelsen vil tilskudsordningen i sammenhæng med forhøjelsen af selskabsskatten bevirke en omlægning af virksomhedernes omkostningsstruktur. Omlægningen vil betyde, at man ved tilskudsordningen lemper skatten på forbrug af arbejdskraft og i stedet forøger beskatningen af virksomhedernes faktiske, konstaterede overskud.

Jeg er derfor helt uenig i, at vi skulle ophæve tilskudsordningen her et halvt år efter, at folketinget har vedtaget den.

Jeg kan i øvrigt ikke forstå, at socialdemokratiske medlemmer kan foreslå en sådan